

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PRESEDNIK

Arusha, Hag, 9. decembar 2015.

Obraćanje Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija sudija Theodor Meron, predsednik Mehanizma za međunarodne krivične sudove 9. decembar 2015.

Gospodine predsedniče, ekscelencije, dame i gospodo:

Čast mi je da se pred vama pojavim još jednom kako bih izvestio o radu Mehanizma za međunarodne krivične sudove.

Pre nego što nastavim sa izlaganjem želeo bih da čestitam Sjedinjenim Američkim Državama na tome što su preuzele predsedavanje Savetom bezbednosti. Takođe bih želeo da izrazim svoju zahvalnost neformalnoj Radnoj grupi Saveta bezbednosti za međunarodne sudove, i posebno da zahvalim Čileu na izvanrednom rukovođenju tom grupom.

Kao i uvek, takođe moram naglasiti svoju duboku zahvalnost na podršci koju Mehanizmu pruža Služba pravnog savetnika Ujedinjenih nacija, i posebno pravni savetnik Ujedinjenih nacija, g. Miguel de Serpa Soares, kao i pomoćnik generalnog sekretara za pravne poslove, g. Stephen Mathias. Njihova podrška, kao i podrška koju pružaju njihovi timovi, i dalje su od neprocenjive važnosti za Mehanizam i nastavak njegovog uspešnog rada.

Na kraju, želeo bih da napomenem da se pred Savetom bezbednosti pojavljujem zajedno s dvojicom dragih kolega, predsednikom MKSR, Vagnom Joensenom, i predsednikom MKSJ, Carmelom Agiusom. Ovo je istorijski dan za njih obojicu, kao i za međunarodne sudove koje predstavljaju. Predsednik Joensen je predstavio poslednji izveštaj Savetu u ime MKSR, i želim da mu čestitam na integritetu i posvećenosti s kojima je vodio taj sud od 2012. godine, obezbedivši da se rad tog međunarodnog suda uspešno privede kraju na završetku ove godine. U isto vreme, predsednik Agius se po prvi put pojavljuje pred Savetom kao predsednik MKSJ. Bilo mi je veliko zadovoljstvo što sam s njim blisko saradivao tokom protekle četiri godine, dok je obavljao funkciju potpredsednika MKSJ, i želim mu svaki uspeh u vođenju MKSJ dok ovaj sud napreduje ka završetku svojih poslednjih važnih zadataka, u poslednjim godinama svog rada.

***

Gospodine predsedniče, ekscelencije, kao što je jasno navedeno u pisanom šestomesečnom izveštaju podnetom u ime Mehanizma, ta institucija nastavlja da ispunjava mandat koji joj je poveren i to na način koji odslikava posvećenost najvišim mogućim standardima, kao i viziju Saveta bezbednosti o maloj, efikasnoj i štedljivoj instituciji.

Od mog poslednjeg pojavljivanja pred ovim Savetom, sudije Mehanizma su donele veliki broj sudskih naloga i odluka, koji se odnose na pitanja od izvršenja kazni do zahteva za preispitivanje presuda i zahteva za izmenu zaštitnih mera odobrenim za osetljive žrtve i svedoke. U isto vreme, sva tri organa Mehanizma nastavljaju pripreme na radnom nivou za istorijske žalbe koje se očekuju na proleće nakon okončanja prvostepenih postupaka u predmetima *Karadžić* i *Šešelj*, kao i za suđenja preostalim licima protiv kojih je optužnice podigao MKSR, čiji predmeti podležu nadležnosti Mehanizma. Te pripreme uključuju stvaranje i širenje spiska potencijalnog osoblja u pripravnosti, kao što je i predviđeno Statutom Mehanizma.

Tokom poslednjih šest meseci rad na pravnim i regulatornim okvirima takođe dobro napreduje, i u narednim mesecima se očekuje usvajanje više novih smernica i regulatornih instrumenata koji se odnose na pitanja od pravne pomoći do pristupa arhivima. Mehanizam nastavlja da nadgleda postupke prosleđene Ruandi i Francuskoj radi suđenja, i dobija i odgovara na zahteve za pomoć u vezi s postupcima koji se vode pred nacionalnim sudovima. Mehanizam takođe nastavlja s nadgledanjem izvršenja kazni u više država na dva kontinenta, i veoma je zahvalan na posvećenosti i saradnji država u kojima se kazne izvršavaju.

Tokom perioda na koji se odnosi izveštaj u oba ogranka je ostvaren važan napredak u smislu priprema za prosleđivanje spisa s međunarodnih sudova na Mehanizam, pri čemu je većina spisa MKSR od dugoročne i

trajne vrednosti već u nadležnosti Mehanizma. U isto vreme, Mehanizam nastavlja da preduzima razne korake, i velike i male, kako bi obezbedio veću dostupnost spisa koji su mu povereni.

U ogranku u Arushi u proteklih šest meseci je bilo naročito mnogo posla, jer Mehanizam sve više preuzima odgovornost za preostale funkcije i obaveze MKSR, između ostalog i odgovornost za rukovođenje Pritvorskom jedinicom Ujedinjenih nacija, u sklopu priprema za planirano zatvaranje MKSR krajem ove godine. Više administrativnih odseka MKSJ radilo je zajedno s osobljem Mehanizma i MKSR kako bi se obezbedilo da sve ugovorne obaveze i strukture u ogranku Mehanizma u Arushi budu funkcionalne kako bi se obezbedilo neometano pružanje administrativnih usluga nakon zatvaranja MKSR. I dalje se ostvaruje napredak u izgradnji trajnog objekta Mehanizma u Arushi. Veoma smo zahvalni na velikodušnoj podršci Vlade Tanzanije, te na neprocenjivoj podršci koju dobijamo od raznih drugih agencija Sekretarijata Ujedinjenih nacija u pogledu ovog projekta.

Moram da napomenem da je sve ovo postignuto dok je Mehanizam, zajedno s više drugih odseka i kancelarija u sistemu Ujedinjenih nacija, prolazio kroz naporan proces prelaska na sistem Umoja.

***

Gospodine predsedniče, ekšelencije: Premda je period na koji se izveštaj odnosi bio produktivan, Mehanizam se i dalje suočava s određenim izazovima, izazovima o kojima sam i ranije govorio.

Kada je Mehanizam otvorio svoja vrata u Arushi 1. jula 2012, devet lica protiv kojih je optužnice podigao MKSR tek je trebalo uhapsiti i izvesti na suđenje. Zahvaljujući značajnim naporima tužioca Jallowa, imamo nekih vesti o kojima će tužilac obavestiti Savet za nekoliko minuta. Iako aktivnosti samog Mehanizma na lociranju optuženih u bekstvu i dalje traju, angažovanje i posvećenost država članica je od presudne važnosti ako želimo da obezbedimo njihovo hapšenje. A to je nešto što moramo obezbediti. Veoma smo zahvalni na pažnji koju Savet kontinuirano posvećuje ovom pitanju.

Drugi izazov s kojim se Mehanizam suočava odnosi se na relokaciju jednog malog broja osoba koje je MKSR oslobodio krivice ili koji su odslužili kazne koje im je izrekao taj Međunarodni sud. Mehanizam nastavlja da iznalazi načine da unapredi proces relokacije, ali kao što je slučaj s optuženima koji su u bekstvu, zavisimo od angažovanja međunarodne zajednice kako bismo rešili humanitarni izazov koji ovo pitanje predstavlja. Taj izazov je, na više načina, izazov sâmom međunarodnom pravosuđu i izazov za njega, i veoma smo zahvalni na kontinuiranom vođstvu koje Savet pokazuje pozivajući države članice da pomognu u pronalaženju rešenja.

* * *

Pre nego što zaključim svoje obraćanje, želeo bih da napomenem da je, u skladu s izjavom predsednika Saveta bezbednosti od 16. novembra 2015. godine, Mehanizam podneo izveštaj u vezi s procenom svog rada tokom početnog perioda funkcionisanja i pružio dodatne informacije kako bi omogućio ovaj važan proces procene. Gospodine predsedniče, ekšelencije, veoma sam zahvalan na pažnji koju vi i vaše kolege pridajete proceni rada Mehanizma tokom perioda za koji znam da je prepun drugih aktivnosti. Mehanizam stoji na raspolaganju Savetu da pruži bilo kakve dodatne informacije ili pomoć u vezi sa završetkom procene do 21. decembra 2015. godine, kako je navedeno u predsedničkoj izjavi.

* * *

Gospodine predsedniče, ekšelencije, Mehanizam je postigao mnogo tokom početnog perioda svog rada, i, štaviše, i tokom samo proteklih šest meseci. Iako je preostalo još mnogo posla, uključujući i završetak prvostepenih i drugostepenih postupaka za koje se očekuje da će preći u nadležnost Mehanizma, ova institucija je spremna da svoj rad izvršava efikasno i ekspeditivno, pritom poštujući sva prava koja se tiču pravičnosti postupaka.

Kako se bliži kraj početnog perioda funkcionisanja Mehanizma, perioda tokom kojeg se on u velikoj meri oslanjao na podršku MKSR i MKSJ i koegzistenciju s njima, Mehanizam sve više stoji na sopstvenim nogama, kao zasebna institucija: institucija koja izvlači pouke iz iskustava svojih prethodnika i ispunjava svoj mandat na efikasan i štedljiv način.

Uspeh Mehanizma u tom smislu u velikoj meri zavisi od efikasnog upravljanja, upravljanja usredsređenog na iznalaznje novih, principijelnih načina da se obezbede i efikasnost i ekonomičnost, i upravljanja koje koristi sve prednosti nove strukture i pravnih okvira Mehanizma. Stoga, na primer, Statut Mehanizma već omogućava da jedan sudija, a ne celo pretresno veće kao u slučaju MKSR i MKSJ, može da rešava po većini pitanja u prvostepenom postupku. Ali i u slučajevima gde Statut nalaže imenovanje veća sa više sudija, značajne uštede u poređenju s MKSR i MKSJ mogu biti postignute kao rezultat toga što pretpretresni ili predžalbeni sudija obavlja većinu pripremnih radnji na predmetima, pri čemu bi se celo veće imenovano za pojedini predmet uključivalo samo kada i ako to bude potrebno i u takvim situacijama bilo plaćeno samo za dane obavljenog posla. Ovakav rad veća u punom sastavu bi takođe mogao biti obavljan na daljinu sem ukoliko je prisustvo članova veća neophodno u jednom od sedišta Mehanizma. Pružam vam svoja uveravanja da čelni ljudi Mehanizma i ja nastavljamo da ulažemo sve svoje napore i pažnju kako bismo obezbedili da Mehanizam ispuni svoje obećanje i bude istinski uzor onoga što bi jedna međunarodna pravosudna institucija trebalo da bude.

Čineći to Mehanizam neće biti samo od koristi Ujedinjenim nacijama i ovom Savetu. Mehanizam će takođe, poput MKSR i MKSJ pre njega, služiti kao ključno i kontinuirano otelotvorenje privrženosti međunarodne zajednice borbi za okončanje nekažnjivosti.

U svetu u kojem oružani sukobi i dalje plamte na više kontinenata, u kojem se zverstva nad civilima nastavljaju nesmanjenim intenzitetom, i u kojem se međunarodno humanitarno pravo i dalje nekažnjeno krši, u takvom svetu ne smemo potceniti potrebu za takvim simbolima naše zajedničke i kontinuirane privrženosti pozivanju na odgovornost, međunarodnom pravu i poštovanju vladavine prava kao ni njihovu važnost. Ne smemo potceniti vrednost institucija poput Mehanizma koje pokazuju da poštovanje vladavine prava mora imati primat, da ne možemo i nećemo tolerisati nekažnjivost za teške povrede međunarodnog prava, te da pravda može biti ostvarena na efikasan i ekonomičan način, a ipak u skladu s najvišim mogućim standardima. Možda je još važnije sada, u trenucima očaja nad neopisivim nasiljem i kršenjima koja se i dalje čine u sukobima širom sveta, da ovaj Savet preduzme sve moguće korake kako bi obezbedio da te važne alatke koje su mu na raspolaganju u borbi protiv nekažnjivosti, poput Mehanizma, ostvare svoj puni potencijal.

Hvala vam.

* * *